

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2025-03-05

Diarienummer:
MHN-2025-00017

Handläggare:
Cecilia Remén

Yttrande gällande Uppsala kommuns plan för innerstaden (dnr Ecos 2024-8278)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** överlämna yttrande daterat den 12 mars 2025 till stadsbyggnadsförvaltningen.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på Uppsala kommuns plan för innerstaden 6 december 2024–14 februari 2025. Nämnden har beviljats förlängd svarstid till den 17 mars 2025.

Planen är en del av Uppsalas översiktliga planering och ska vara till praktisk hjälp i skilda planeringsprocesser för det centrala stadsområdet. Den ger en långsiktig inriktning och vägledning för hur innerstaden ska utvecklas.

I tjänsteskrivelsen sammanfattas planens huvuddrag med avseende på miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsområden.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen. Miljöförvaltningen har tagit hänsyn till barnperspektivet främst genom att granska buller, solljus, luftkvalitet och förorenad mark för att bidra till att säkerställa en god miljö att visats i. Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskott beslutade om en ändring av förvaltningens förslag.

Ärendet bedöms inte ha konsekvenser sett ur perspektiven för jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

Innerstadsstrategin är en fördjupning av översiktsplanen som tydliggör riktningen för utvecklingen av innerstaden. Strategin presenterar en övergripande framtida vision som bygger på miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Den inkluderar en nulägesbild som beskriver rörelsemönster, kopplingar mellan viktiga målpunkter samt bebyggelse och parker i innerstaden.

Miljöförvaltningen välkomnar strategins ambition att främja hållbart resande, såsom gång, cykel och kollektivtrafik. Enligt strategin förväntas Uppsala stad växa betydligt fram till år 2050, vilket ställer höga krav på planeringen av hur rörelser sker i staden för att skapa en trivsamt och hälsosamt stadsmiljö.

Strategin noterar att Världshälsoorganisationen (WHO) har uppdaterat sina riktlinjer för luftföroreningar och att skärpta EU-regler för utomhusluft kommer att införas i svensk lagstiftning inom kort. Detta innebär att trånga, trafikintensiva gaturum med höga utsläppsnivåer i framtiden kan bli otillåtna.

Enkätundersökningar som refereras i strategin visar att befolkningen värderar de historiska miljöerna högt. Samtidigt kan äldre gatubeläggningar, exempelvis gatsten, i kombination med tung eller intensiv trafik ge upphov till buller och vibrationer. Miljöförvaltningen har uppmärksammat sådana störningar på Övre Slottsgatan och S:t Olofsgatan de senaste åren. Om fler bussar föreslås trafikera S:t Olofsgatan på de delar som idag har gatsten menar miljöförvaltningen att det kan bli nödvändigt att se över alternativa vägbeläggningar för att undvika problem med vibrationer.

Strategin föreslår flera åtgärder för att förbättra stadens infrastruktur och kopplingar, bland annat:

- En ny förbindelse över Fyrisån i förlängningen av Vretgränd och mellan Gotlandsparken och Rosénparken.
- En planskild passage vid järnvägen vid Vimpelgatan.
- Gångbroar över Strandbodgatan öster om järnvägen samt vid Uppsala C.
- Införande av cykelgator, där cykeltrafik prioriteras framför motorfordonstrafik.

För att prioritera kollektivtrafik föreslås att genomfartstrafik med motorfordon leds om runt stadskärnan. Kungsgatan, Stationsgatan och området kring Uppsala C pekas ut som prioriterade för kollektivtrafik. Väderkvarnsgatan och Övre Slottsgatan föreslås fortsätta spela en viktig roll i stadens inre ringgatusystem.

Miljöförvaltningen vill dock lyfta att det förekommit klagomål på buller, vibrationer och luftföroreningar på vissa ringgator. Det är därför olämpligt att koncentrera stor trafikmängd till en enskild gata. I stället kan det vara lämpligare att fördela trafiken jämnare mellan olika delar av ringgatusystemet.

Innerstadsplanen identifierar behovet av att skapa ett behagligare termiskt klimat i staden, och flera åtgärder föreslås för att förbättra mikroklimatet i parker, innegårdar och gågator. Miljöförvaltningen anser dock att planen borde vara mer ambitiös i de

centralaste delarna av staden, där det finns en hög andel hårdgjorda ytor. Om detta område endast får mindre gatugrönka och inte nya gatuträd, riskerar höga temperaturer och värmeöar att kvarstå, vilket kan ha negativa effekter på boendemiljön och hälsan för invånarna.

På arbetsutskottet den 4 mars 2025 beslutades om följande tillägg: Innerstadsstrategin eller annat lämpligt underlag för översiktsplaneringen bör inkludera planer för klimatanpassning kring och bidrag till en förbättrad vattenkvalitet i Fyrisån, genom till exempel dagvattenhantering.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 mars 2025
- Bilaga, Förslag till yttrande

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Miljö- och hälsoskydds nämnden
Yttrande

Uppsala kommun Kommunledningskontoret:
oversiktsplan@ uppsala.se

Handläggare:
Cecilia Remén

Yttrande över Uppsala Kommuns plan för innerstaden

Remiss från stadsbyggnadsförvaltningen, dnr. KSN-2023-02677-7

Remisstid: 6 december 2024 till och med 14 februari 2025.

Förlängd svarstid beviljad till den 17 mars 2025.

Miljö- och hälsoskydds nämnden har följande synpunkter:

- Äldre gatubeläggningar, exempelvis gatsten, i kombination med tung eller intensiv trafik ge upphov till buller och vibrationer. Miljö- och hälsoskydds nämnden har uppmärksammat sådana störningar på Övre Slottsgatan och S:t Olofsgatan de senaste åren. Om fler bussar föreslås trafikera S:t Olofsgatan eller Övre Slottsgatan på de delar som idag har gatsten menar miljö- och hälsoskydds nämnden att det kan bli nödvändigt att se över alternativa vägbeläggningar för att undvika problem med vibrationer.
- Det har förekommit klagomål på buller, vibrationer och luftföroreningar på vissa ringgator. Det är därför olämpligt att koncentrera stor trafikmängd till en enskild gata. I stället kan det vara lämpligare att fördela trafiken jämnare mellan olika delar av ringgatusystemet.
- Innerstadsplanen identifierar behovet av att skapa ett behagligare termiskt klimat i staden, och flera åtgärder föreslås för att förbättra mikroklimatet i parker, innegårdar och gågator. Miljö- och hälsoskydds nämnden anser dock att planen borde vara mer ambitiös i de centralaste delarna av staden, där det finns en hög andel hårdgjorda ytor. Om detta område endast får mindre gatugröniska och inte nya gatuträd, riskerar höga temperaturer och värmeöar att kvarstå, vilket kan ha negativa effekter på boendemiljön och hälsan för invånarna.

- Innerstadsstrategin eller annat lämpligt underlag för översiktsplaneringen bör inkludera planer för klimatanpassning kring och bidrag till en förbättrad vattenkvalitet i Fyrisån, genom till exempel dagvattenhantering.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Klara Ellström
ordförande

Susanna Nordström
nämndsekreterare